

# *Innhold*

---

DET KRISTNE MENNESKESYNET .....	11
INKLUDERING .....	17
Ekstra ressurser .....	19
RELIGIØS UTVIKLING .....	21
Dimensjoner ved menneskelig religiøsitet .....	23
LÆRING OG KOMMUNIKASJON .....	27
Definisjoner: .....	27
MOTIVASJON OG BEHOV .....	31
Menneskelige behov .....	32
LÆRINGSTEORIENE .....	35
Behavioristisk læringsteori .....	35
Kognitiv læringsteori .....	37
Sosiokulturell læringsteori .....	38
Komplisert samspill .....	39
Språket som redskap i trosopplæring – mediering .....	41
ULIKE INTELLIGENSER – ULIKE MÅTER Å VÆRE KLOK PÅ .....	43
Litt om Howard Gardner og Thomas Armstrong .....	44
DIDAKTIKK .....	49
Den didaktiske relasjonsmodellen .....	49
Huskeregler – MAKVISE .....	52
Forarbeid og klargjøring .....	54
Læringsarenaen .....	55
Etableringsfasen .....	56
Den pedagogiske atmosfære .....	56
Å ta imot små barn .....	58
Lek og latter .....	59
Medarbeidere, praksisfellesskap og grenseobjekt .....	60
Om «å bli klar» – i medarbeidergruppa .....	60

REFLEKSJONENS Plass i læringen.....	63
Praktiske eksempler på refleksjonsøvelser.....	65
Fasit- eller risikokultur?.....	68
Trosopplæreren – respekt for deltakeren og totalformidling.....	69
GRUPPELEDELSE.....	75
Gruppe.....	75
Å danne grupper.....	75
Ulike faser.....	76
Etableringsfasen.....	76
Gjennomføringsfasen.....	80
Avslutningsfasen.....	80
KONTAKT MED FORELDRE OG FORESATTE.....	83
Foreldresamlinger.....	83
KIRKAS UNDERVISNING AV VOKSNE.....	85
Innhold i kirkas voksenundervisning.....	85
Hva finnes av undervisning for voksne?.....	85
Gudstjenesten som læringssted.....	86
Aktuelle arbeidsformer.....	86
TROSOPPLÆRING OG TROSOPPLÆRINGSREFORMEN.....	89
Kort historisk oversikt.....	89
Systematisk og sammenhengende.....	97
Trosopplæringsplanens omfang.....	98
Bredt eierskap.....	99
Team rundt tiltaket.....	100
Sentrale dimensjoner i en helhetlig trosopplæring.....	101
Videreutvikling av lokal plan.....	101
DÅP, NATTVERD OG BØNN – INNHOLD OG PRAKSIS.....	107
SAKRAMENTENE.....	109
MER OM DÅPEN.....	111
Grunnlag.....	111
Dåpen og troen og barnedåp.....	112
Frelse fra og til.....	114
De vanskelige spørsmål:.....	115
Til slutt.....	117

<b>DÅPEN – SYSTEMATISK OG SAMMENHENGENDE</b> .....	119
Når deltakerne ikke er døpt.....	119
Invitasjon til dåp i den lokale menighet.....	120
Samtale eller samlinger i forkant av dåp.....	121
Oppfølging av faddere.....	122
Gudstjenester med dåp.....	122
Undervisning om dåpen.....	124
Invitasjon til dåp.....	124
I dåpssamtale eller dåpssamling.....	124
I gudstjenestelivet.....	125
I dåpsgudstjenesten.....	126
Forslag til praksis og konkretisering.....	127
<b>TROSOPPLÆRING FOR UDØPTE OG UNDERVISNING TIL DÅP</b> .....	129
Trosopplæring for udøpte.....	129
Når det ønskes dåp.....	130
Forholdet til foreldre.....	131
Dåp av store barn og av ungdom.....	131
Innholdet i dåpsundervisningen.....	132
<b>MER OM NATTVERDEN</b> .....	135
Nattverdets innhold.....	135
Hvem er nattverdmåltidet for?.....	136
Barn og nattverd.....	136
Kan udøpte delta ved nattverdbordet?.....	138
Gudstjenestefeiring og nattverd.....	140
Utdelingsmåte.....	141
Barn og unge som medliturger under nattverden?.....	141
<b>NATTVERDEN – SYSTEMATISK OG SAMMENHENGENDE</b> .....	143
Innledning.....	143
I møte med foreldre og faddere.....	144
For små barn.....	145
9–10 år og oppover.....	145
<b>BØNN I TROSOPPLÆRINGEN</b> .....	147
Verbet <i>skal</i> i trosopplæringsplanen.....	147
Bønn i Bibelen.....	148
Bønn og uttrykk.....	149
Språkets betydning.....	149
Gudstjenestens bønner.....	150
Emosjonsspråket.....	151
Menneskets evne og vilje til å være Guds medskaper.....	152
Ordrike bønner – problematisk?.....	152
Hvordan skal det offisielle bønnespråket være?.....	153
Hvordan kan vi be – og hva kan vi lære barn og unge om hvordan de kan be? ...	155

BØNN – SYSTEMATISK OG SAMMENHENGENDE.....	157
Grunnlagstenkning.....	157
Konkrete forslag .....	159
Eget bønneliv .....	162
Bønn er livshjelp .....	163
KONFIRMASJONSTIDEN.....	165
Grunnlag for fokus.....	165
Innholdet i konfirmasjonstiden .....	171
VENTETID – OG SVAR UNDERVEIS.....	179
TAKK.....	183
LITTERATURLISTE.....	185